

Valsts robežsardze

Rīgā

09.03.2020.

Iekšējie noteikumi Nr.4

**Valsts robežsardzes amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi
un darbinieka ētikas kodekss**
(ar grozījumiem, kas izdarīti ar VRS 09.12.2021. Iekšējiem noteikumiem Nr.13)

Izdoti saskaņā ar
Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72.panta pirmās daļas 2.punktu

I. Vispārīgie noteikumi

1. Iekšējie noteikumi (turpmāk – Ētikas kodekss) nosaka Valsts robežsardzes vērtības un ētikas – uzvedības un rīcības – pamatprincipus, kurus ievēro Valsts robežsardzes amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi un darbinieks, ar kuru noslēgts darba līgums (turpmāk – nodarbinātais).

2. Ētikas kodeksa mērķis ir veicināt nodarbinātā godprātīgu dienesta (darba) pienākumu izpildi sabiedrības un valsts interesēs saskaņā ar tiesību normām, sekmēt nodarbinātā dienesta (darba) pienākumu pildīšanas kultūru, mazināt interešu konfliktus un lobēšanas situāciju rašanās iespēžu, kā arī ar savām darbībām vairo sabiedrības uzticību Valsts robežsardzei.
(VRS 09.12.2021. Iekšējo noteikumu Nr.13 redakcijā)

3. Ētikas kodeksa uzdevums ir veicināt nodarbinātā izpratni par Valsts robežsardzē atzītajām vērtībām un pieņemamo uzvedību un rīcību, kā arī aizsargāt uz šīm vērtībām balstītās nodarbinātā saskarsmes attiecības no apdraudējumiem.

3.¹ Ētikas kodekss ir Valsts robežsardzes vērtību, ētikas pamatprincipu un vispārējās uzvedības noteikumu apraksts. Situācijās, kas nav reglētas Ētikas kodeksā, nodarbinātais rīkojas saskaņā ar vispārējiem ētikas principiem un uzvedības normām, ko noteic Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.pants un Ministru kabineta 2018.gada 21.novembra ieteikumi Nr.1 “Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi”. Nodarbinātais, ievērojot Ētikas kodeksā noteikto, vairo sabiedrības uzticību Valsts robežsardzei, apzinoties, ka Valsts robežsardzes kopējo tēlu sabiedrībā veido katra atsevišķa nodarbinātā uzvedība un rīcība.
(VRS 09.12.2021. Iekšējo noteikumu Nr.13 redakcijā)

4. Kārtību, kādā tiek izskatītas ziņas par nodarbinātā izdarīto Ētikas kodeksa noteikumu pārkāpumu, nosaka Valsts robežsardzes Ētikas komisijas nolikums.

5. Konstatējot cita nodarbinātā rīcību, kas neatbilst Ētikas kodeksa noteikumiem, nodarbinātais rīkojas Valsts robežsardzes Ētikas komisijas nolikumā minētajā kārtībā.

Nelabvēlīgu seku radīšana nodarbinātajam sakarā ar iesnieguma iesniegšanu par iespējamo Ētikas kodeksa pārkāpumu, nav pieļaujama.

6. Pieņemot nodarbināto dienestā (darbā) un turpmāk reizi gadā nodarbinātais pret parakstu tiek iepazīstināts ar Ētikas kodeksu.

II. Valsts robežsardzes vērtības un ētikas pamatprincipi

7. Valsts robežsardzes vērtības ir noteiktas Ministru kabineta 2018.gada 21.novembra ieteikumu Nr.1 "Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi" 4.punktā.

8. Valsts robežsardzes ētikas pamatprincipi ir noteikti Ministru kabineta 2018.gada 21.novembra ieteikumu Nr.1 "Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi" 5. un 6.punktā, kā arī IV.nodaļā.

9. Papildus šo iekšējo noteikumu 8.punktā minētajam Valsts robežsardzē ir šādi ētikas pamatprincipi:

- 9.1. nodarbinātais ir uzmanīgs klausītājs;
- 9.2. nodarbinātais rūpīgi pārdomā savus izteikumus;
- 9.3. nodarbinātais nelieto vārdus, žestus un mājienus, kas var aizskart citu personu godu un cieņu un neatbilst lietišķajai komunikācijai;
- 9.4. nodarbinātais ievēro gērbšanās kultūru, ārējais izskats un formas tērps (apgērbs) ir akurāts, tīrs, sakopts un kārtīgs.

10. Ētikas kodeksa normas nodarbinātais ievēro gan dienesta (darba), gan arī ārpus dienesta (darba) pienākumu izpildes laika un vietas.

III. Nodarbinātā tiesības, pienākumi un aizliegumi

11. Nodarbinātajam ir tiesības:

11.1. lēmumu pieņemšanas gaitā atbilstoši ieņemamajam amatam un profesionālajai kompetencei argumentēti aizstāvēt viedokli, kas ir sabiedrības interesēs, panākot iespējami lielu labumu valstij un sabiedrībai;

11.2. vērsties ar iesniegumu Valsts robežsardzes Ētikas komisijā, ja nodarbinātajam rodas šaubas par iecerētās rīcības atbilstību Ētikas kodeksam vai citām viņam saistošām ētikas prasībām un rīkoties saskaņā ar Valsts robežsardzes Ētikas komisijas sniegto viedokli;

11.3. pieprasīt citiem nodarbinātajiem ievērot Ētikas kodeksa normas.

12. Nodarbinātajam ir pienākums:

12.1. ievērot šo iekšējo noteikumu 7., 8. un 9.punktā noteiktās Valsts robežsardzes vērtības un ētikas pamatprincipus;

12.2. cienīt un nekaitēt Valsts robežsardzes reputācijai;

12.3. ievērot dienesta un darba kārtības noteikumus;

12.3.¹ lietot valsts valodu, dienesta (darba) pienākumu izpildes laikā un valkājot robežsarga formas tērpu, izņemot gadījumus, kad persona, ar kuru nepieciešams sazināties, valsts valodu nepārvalda;

(VRS 31.05.2023. Iekšējo noteikumu Nr.23.1-8.2/10 redakcijā)

12.4.iesniegt iesniegumu Valsts robežsardzes Ētikas komisijai, ja nodarbinātajam ir pamats uzskatīt, ka kāda nodarbinātā rīcība neatbilst Ētikas kodeksam;

12.5. saņemot ikvienu ielūgumu vai viesmīlības piedāvājumu, izvērtēt, kāds labums no šāda ielūguma (viesmīlības piedāvājuma) pieņemšanas būtu Valsts robežsardzei kopumā un vai

liecinātu par ieinteresētību panākt kādu labvēlību ielūguma (viesmīlības piedāvājuma) piedāvātājam.

(VRS 09.12.2021. Iekšējo noteikumu Nr.13 redakcijā)

12.6. atteikties pieņemt ielūgumu, viesmīlības piedāvājumu vai piedalīties tamlīdzīgā pasākumā, ja tas var radīt šaubas par nodarbinātā objektivitāti un neitralitāti, pildot dienesta (darba) pienākumus, vai būt saistīts ar ieinteresētību panākt piedāvātājam labvēlīgu attieksmi lēmuma pieņemšanā;

(VRS 09.12.2021. Iekšējo noteikumu Nr.13 redakcijā)

12.7. par saņemto ielūgumu (viesmīlības piedāvājumu) un izdarītajiem secinājumiem, nodarbinātais rakstiski informē tiešo priekšnieku pirms lēmuma par ielūguma (viesmīlības piedāvājuma) pieņemšanu vai atteikšanos to pieņemt.

(VRS 09.12.2021. Iekšējo noteikumu Nr.13 redakcijā)

13. Valsts robežsardzes struktūrvienības priekšniekam (vadītājam) ir pienākums:

13.1. sekmēt profesionālas dienesta (darba) atmosfēras veidošanos struktūrvienībā, rūpējoties par labvēlīga psiholoģiskā mikroklimate uzturēšanu kolektīvā;

13.2. nepieļaut dažādu attieksmi pret nodarbinātajiem;

13.3. izmantot pozitīvas motivācijas līdzekļus, izsakot atzinību nodarbinātajam par īpaši sekmīgu dienesta (darba) pienākumu pildīšanu;

13.4. izvairīties no augstprātīga un autoritāra vadības stila;

13.5. ar savu personīgo rīcību veicināt nodarbinātā atbildīgu attieksmi pret dienesta (darba) pienākumiem;

13.6. ar savu personīgo piemēru un rīcību sekmēt nodarbinātā Valsts robežsardzes vērtību un ētikas pamatprincipu ievērošanu, kā arī veicināt valsts valodas lietojumu savstarpējā komunikācijā.

(VRS 31.05.2023. Iekšējo noteikumu Nr.23.1-8.2/10 redakcijā)

14. Nodarbinātajam ir aizliegts pieņemt dāvanu, kas saskaņā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" (turpmāk – Interešu konflikta likums) nav uzskatāma par dāvanu, ja tā pieņemšana rada vai var radīt iespaidu, ka tādā veidā tiek ietekmēta nodarbinātā dienesta (darba) pienākumu pildīšana, vai var rasties pamatotas šaubas par nodarbinātā vai Valsts robežsardzes objektivitāti un neitralitāti. Ja nodarbinātais nav pārliecināts vai dāvanu (citu labumu) drīkst pieņemt, tad tas konsultējas ar Valsts robežsardzes Ētikas komisiju vai atsakās no dāvanas pieņemšanas.

15. Šo iekšējo noteikumu 14.punkts neattiecas uz gadījumiem, kas minēti Interešu konflikta likuma 13.¹ panta otrajā daļā.

15.¹ Nodarbinātais ir neiecietīgs pret korupciju un nepieļauj jebkādas korupcijas izpausmes Valsts robežsardzē. Konstatējot korupcijas pazīmes, nodarbinātais rīkojas Valsts robežsardzes iekšējos noteikumos par rīcību kukuļošanas gadījumā noteiktajā kārtībā.

(VRS 09.12.2021. Iekšējo noteikumu Nr.13 redakcijā)

IV. Rīcība interešu konflikta situācijas novēršanai

16. Lai nodrošinātu godīgu un objektīvu nodarbinātā rīcību sabiedrības interesēs, nodarbinātais nepieļauj nonākšanu interešu konflikta situācijā korupcijai labvēlīgos apstākļos, kā arī ar savu rīcību nerada pamatu aizdomām par ietekmējamu stāvokli.

17. Izmantojot vai rīkojoties ar valsts mantu, nodarbinātais ar savu rīcību negūst personisku vai mantisku labumu sev vai saviem radniekiem, kā arī darījumu partneriem.

18. Nosūtot komandējumā vai darba braucienā, kā arī komandējuma vai darba brauciena laikā, nodarbinātais rīkojas profesionāli un objektīvi, negūstot personisku vai mantisku labumu sev vai saviem radniekiem, kā arī darījumu partneriem.

V. Nodarbinātā rīcība saskarsmē ar lobētājiem

19. Saskarsmē ar personu, kura pēc savas iniciatīvas savās vai citas privātpersonas interesēs sazinās ar nodarbināto vai Valsts robežsardzi, lai ietekmētu lēmumu izstrādi vai pieņemšanu, un šī saziņa neizriet no normatīvajos aktos noteiktajām lēmumprojektu saskaņošanas un sabiedrības līdzdalības nodrošināšanas procedūrām, tas ir, veic lobēšanu, nodarbinātais:

19.1. ievērojot vienlīdzības principu, visiem ieinteresētajiem lobētājiem nodrošina vienlīdzīgas iespējas saņemt informāciju un sazināties ar Valsts robežsardzi un tās attiecīgajiem nodarbinātajiem;

19.2. informē tiešo priekšnieku (vadītāju) par paredzamo tikšanos ar lobētāju, kā arī dara zināmu informāciju, kas saņemta no lobētāja;

19.3. gadījumā, ja lēmuma izstrādē vai pieņemšanā ir ņemts vērā lobētāja priekšlikums, to norāda ar šo lēmumu saistītajā dokumentā (piemēram, anotācijā, izziņā, pavadvēstulē).

20. Nodarbinātajam aizliegts:

20.1. pieņemt no lobētāja vai lobētāja pārstāvētās personas dāvanas, viesmīlības piedāvājumus vai citus labumus savām vai savu radnieku, kā arī darījumu partneru vajadzībām. Ar citiem labumiem tiek saprasti arī transporta, izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumu un dzērienu apmaksa vai jebkāda cita veida materiālie labumi;

20.2. lūgt lobētāju vai lobētāja pārstāvēto personu materiāli atbalstīt institūcijas, kurā nodarbinātais vai viņa radnieks, kā arī darījumu partneris ir nodarbināts, rīkotos pasākumus vai organizāciju, ar kuru nodarbinātais vai viņa radnieks, kā arī darījumu partneris ir saistīts;

20.3. par atlīdzību vai bez tās pārstāvēt fizisko vai juridisko personu kā lobētājam.

VI. Noslēguma jautājums

21. Atzīt par spēku zaudējušu Valsts robežsardzes 2008.gada 22.novembra noteikumus Nr.41 "Valsts robežsardzes amatpersonas un darbinieka Ētikas kodekss".

Saskaņots ar Iekšlietu ministriju 2020.gada 13.februārī.

Valsts robežsardzes priekšnieks
ģenerālis

G.Pujāts